

СУД.
ПРЕДСТАВНИЦТВО

- 1. Суд
- 2. Представництво у цивільному процесі
- 3. Участь у цивільному процесі прокуратури, органів місцевого самоврядування та інших органів і осіб
- 4. Особи, що сприяють здійсненню судочинства

- Суддею є громадянин України, який відповідно до Конституції України призначений чи обраний суддею, займає штатну суддівську посаду в одному з судів України і здійснює правосуддя на професійній основі.

Правосуб'єктність суду

Юрисдикція

Повноваження

Склад суду

Одноособово

За участі народних

х засідателів

Колегіально в апеляційній

інстанції - 3

В касаційній

інстанції - не менше 3

- Суддя не може брати участі в розгляді справи та підлягає відводу (самовідводу), якщо:
- - під час попереднього вирішення цієї справи він брав участь у процесі як свідок, експерт, спеціаліст, перекладач, представник, секретар судового засідання;
- - він прямо чи побічно заінтересований у результаті розгляду справи;
- - він є членом сім'ї або близьким родичем (чоловік, дружина, батько, мати, вітчим, мачуха, син, дочка, пасинок, падчерка, брат, сестра, дід, баба, внук, внучка, усиновлювач чи усиновлений, опікун чи піклувальник, член сім'ї або близький родич цих осіб) сторони або інших осіб, які беруть участь у справі;
- - якщо є інші обставини, які викликають сумнів в об'єктивності та неупередженості судді.

Представництво розуміють як:

Діяльність

Процесуальне
правовідношення

Правовий інститут

- **Процесуальне представництво** - це врегульована цивільними процесуальними нормами форма надання допомоги, в тому числі правової, однією особою (представником) іншій (особі, яку представляють) шляхом вчинення представником в межах наданих йому повноважень від імені та в інтересах останньої комплексу процесуальних дій у зв'язку з розглядом та вирішенням цивільної справи.

- **Представництво в цивільному процесі** розуміють також як процесуальну діяльність особи (представника, повіреного), спрямована на захист суб'єктивних прав та охоронюваних законом інтересів іншої особи, яка бере участь у справі, державних і громадських інтересів, а також сприяння судові у всебічному, повному і об'єктивному з'ясуванні обставин справи, в постановленні законного і обгрунтованого рішення.

Представництво розглядають як:

Самостійний інститут

Вид цивільного
представництва

ВІДМІННОСТІ ЦИВІЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРЕДСТАВНИЦТВА ВІД ЦИВІЛЬНОГО ПРЕДСТАВНИЦТВА

- представництво у цивільному праві можливе щодо вчинення різноманітних правочинів, тоді як процесуальне - тільки щодо вчинення процесуальних дій у суді;
- - метою цивільно-правового представництва є надання правової допомоги довірителю, а при процесуальному - також і суду;
- - за умови цивільно-правового представництва участь у юридично-значимих діях здійснює тільки представник. При процесуальному представництві участь у справі представника не позбавляє особу права особистої участі в процесі;
- - на відміну від представництва в цивільному праві, в цивільному процесі можливе подвійне представництво (законні представники можуть доручати ведення справи в суді іншим особам - представникам).

Представництво (за ступенем обов'язковості)

Обов'язкове

Факультативне

Представництво (за підставами виникнення)

Договірне

Законне

- **Процесуальний представник** - це особа, яка надає правову допомогу іншій особі, шляхом вчинення в межах наданих їй повноважень від імені та в інтересах останньої комплексу процесуальних дій у зв'язку з розглядом та вирішенням цивільної справи

ПРОЦЕСУАЛЬНИМИ ПРЕДСТАВНИКАМИ В ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ МОЖУТЬ БУТИ:

- - уповноважені органи або їх представники, яким законом, статутом чи положенням надані такі повноваження, - у справах юридичних осіб;
- - представники органів державної влади в межах їх компетенції - в інтересах держави;
- - один із співучасників за дорученням інших співучасників, якщо він має повну цивільну процесуальну дієздатність (ст.32 ЦПК);
- - представник психіатричного закладу - у справах про госпіталізацію особи до психіатричного закладу у примусовому порядку, про продовження та припинення такої госпіталізації;

ПРОЦЕСУАЛЬНИМИ ПРЕДСТАВНИКАМИ В ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ МОЖУТЬ БУТИ:

- - представник протитуберкульозного закладу - у справах про обов'язкову госпіталізацію до протитуберкульозного закладу;
- - представники органів опіки та піклування у справах про усиновлення, про тимчасове влаштування дитини до дитячого або лікувального закладу;
- - адвокати;

- **Склад осіб, які можуть бути законними представниками, визначається ст. 39 ЦПК, а саме:**
- - права, свободи та інтереси малолітніх осіб віком до чотирнадцяти років, а також недієздатних фізичних осіб захищають у суді відповідно їхні батьки, усиновлювачі, опікуни або інші особи, визначені законом;
- - права, свободи та інтереси неповнолітніх осіб віком від чотирнадцяти до вісімнадцяти років, а також осіб, цивільна дієздатність яких обмежена, можуть захищати у суді батьки, усиновлювачі, піклувальники, інші особи, визначені законом;
- - права, свободи та інтереси особи, яка визнана безвісно відсутньою, захищає опікун, призначений для опіки над її майном;
- - права, свободи та інтереси спадкоємців особи, яка померла або оголошена померлою, якщо спадщина ще ніким не прийнята, захищає виконавець заповіту або інша особа, яка вживає заходів щодо охорони спадкового майна.

УМОВИ ПРЕДСТАВНИЦТВА

- Дієздатність представника;
- Відсутність заборони на представництво;
- Належно оформлені повноваження.

ДОКУМЕНТИ, ЩО ПОСВІДЧУЮТЬ ПРАВА ПРЕДСТАВНИКА

- - довіреністю фізичної особи, вона повинна бути посвідчена нотаріально або посадовою особою організації, в якій довіритель працює, навчається, перебуває на службі, стаціонарному лікуванні, чи за рішенням суду, або за місцем його проживання;
- - довіреністю юридичної особи або документами, що посвідчують службове становище і повноваження її керівника - така довіреність видається за підписом посадової особи, уповноваженої на це законом, статутом або положенням, з прикладенням печатки юридичної особи;
- - свідоцтвом про народження дитини або рішенням про призначення опікуном, піклувальником чи охоронцем спадкового майна;
- - якщо представництво здійснюється адвокатом, його повноваження можуть бути посвідчені ордером, який виданий відповідним адвокатським об'єднанням, або договором.

ПІДСТАВИ УЧАСТІ ОСІБ, ЯКИМ НАДАНО ПРАВО ЗАХИЩАТИ ПРАВА, СВОБОДИ ТА ІНТЕРЕСИ ІНШИХ ОСІБ

- **Нормативною підставою** участі у цивільному процесі органів та осіб, яким надано право захищати інтереси інших осіб, є норми цивільного процесуального права й інших галузей права, які надають їм повноваження захищати права та інтереси інших осіб.
- **Фактичною підставою** може виступати ініціатива цих органів чи осіб, закріплена у поданій до суду заяві

Інтерес у цивільній справі

Матеріально-правовий

Службовий (посадовий)

Форми участі органів* у цивільному процесі

ініціація) цивільного процесу (подання позовної

заяви, подання апеляційної чи касаційної
заяви до суду з приводу перегляду судового
рішення з огляду на нововиявлені обставини;

заявою про звернення рішення до виконання)

вступ у цивільний процес для
дачі висновку у справі

ПРАВО ІНІЦІЮВАТИ ПРОЦЕС НАЛЕЖИТЬ:

- а) Уповноваженому Верховної Ради України з прав людини;
- б) прокурору;
- в) іншим органам та особам, яким надано право захищати інтереси інших осіб.

ВІДМІННОСТІ МІЖ ПРЕДСТАВНИКАМИ ТА ОРГАНАМИ*:

- - судовий представник завжди може вступати у процесі маючи на це відповідні повноваження сторони; органи та особи, які захищають інтереси інших осіб, виступають без будь-яких повноважень, таке право надане їм законодавством;
- - інтереси представника і особи, інтереси якої представляють, повинні співпадати; інтереси особи, чиї захищають такі органи й особи можуть і не співпадати

Особи, що не мають юридичної заінтересованості у справі

особи, які здійснюють
організаційно-технічне
забезпечення процесу

особи, які сприяють розгляду і
вирішенню справи по суті

- **Секретар судового засідання** - це обов'язковий учасник цивільного процесу, який здійснює організаційно-технічне забезпечення процесу розгляду та вирішення цивільної справи.

- **Судовий розпорядник** - це учасник цивільного процесу, який здійснює організаційно-технічне забезпечення підготовки та проведення судового засідання в цивільній справі

- **Свідок** - учасник процесу, що викликається судом для давання показів щодо відомих йому обставин, що стосуються справи

- Не підлягають допиту як свідки:
- - недієздатні фізичні особи, а також особи, які перебувають на обліку чи на лікуванні у психіатричному лікувальному закладі і не здатні через свої фізичні або психічні вади правильно сприймати обставини, що мають значення для справи, або давати показання;
- - особи, які за законом зобов'язані зберігати в таємниці відомості, що були довірені їм у зв'язку з їхнім службовим чи професійним становищем, - про такі відомості;
- - священнослужителі - про відомості, одержані ними на сповіді віруючих;
- - професійні судді, народні засідателі та присяжні - про обставини обговорення у нарадчій кімнаті питань, що виникли під час ухвалення рішення чи вироку.
- - особи, які мають дипломатичний імунітет - без їхньої згоди, а представники дипломатичних представництв - без згоди дипломатичного представника.

- **Експерт** - кваліфікована особа, наділена спеціальними знаннями, якій судом доручено провести дослідження матеріальних об'єктів, явищ і процесів, що містять інформацію про обставини справи, і дати висновок з питань, які виникають під час розгляду справи і стосуються сфери її спеціальних знань

- ◎ **Спеціаліст** - це особа, яка володіє спеціальними знаннями та навичками застосування технічних засобів і залучається до участі в процесі за ухвалою суду для надання безпосередньої технічної допомоги (фотографування, складення схем, планів, креслень, відбору зразків для проведення експертизи тощо) під час вчинення процесуальних дій та надання консультаційно-довідкової допомоги по питанням, що потребують застосування спеціальних знань, без проведення експертизи.

- ◎ **Перекладач** - особа, яка вільно володіє мовою, якою здійснюється цивільне судочинство, та іншою мовою, знання якої необхідне для усного чи письмового перекладу з однієї мови на іншу, а також особа, яка володіє технікою спілкування з глухими, німими чи глухонімими.